

...data poporaloru christia... nu o ai

8 Inuaru: Sultanelu conchiamã pe cei... intre carii si cativ... christiani, ca... a voiescu se accepta conditiunile... Nici unulu nu a cut... diatu se dica Da... au dusa Na, ori au tac... u.

20 Inuaru: Conferenti'a se sparse fara... rezultatu

5 Februaru: Mi... hat pasi'a, care trecea... alu constitutiunei otomane,... riu de vietia alu imperiului, misteriosu, care nici pana astadi... nu este explicatu

1 Martiu: se inchiatã abia pacea cu Serbi'a.

19 se deschise parlamentulu otomanu. Intr'aceia Rum... a vetameta de morțe prin unii... otomane, protestã prin vocea... si ceru explicatiuni dela Põrta, care i dete unu... respunsu in doi peri (evasivu).

31 poterle europene mai facura ultim'a... subscrierea unui protocolu collectivu... Londra, din carui intielesu esia ca unu votu de... chiaru constitutiunei turcesci.

4 si 10 Aprile Põrt'a otomana refusa si... de impaciuire.

23 11 Rusi'a curma comunicatiunea diplo... ca Põrt'a si rechiamo pe Nelidoff insarcinatu... cu abierile.

24: Imperatulu Alexandru II face lumea... se bellicu, si a dou'a di una parte... trece preste Prutu in Romani'a.

Intr'aceia guvernulu Romaniei cercase tote... cabinetele europene, ca se... neutralitatea si se fia aparata de... bellu din cele mai barbare. Nici unu... sperantia, mai toti ministrii... din unere si au lasatu pe... In acelasu timpu... turcesci se incepusera... Atunci romanii facundu... Dummedieulu parintiloru si... de una parte inchiaiera cunos... cu Rusi'a, era de alt'a decisi a... mobilisara o armata ca... 1/13 Maiu notificara Turciei deci...

incepura hostilitatile la Brail'a. In... turcescu Lufti Djelil sbõra in aeru,...

In Iunie imperatulu Rusiei vine in Romani'a... unde merge in capitala, era cu... sa blanda face, ca se... marea neincredere escata intre... mai alesu din caus'a inganfatei... comandanti rusesci.

Plote neconcomite impedece pe rusi a trece... 24 Iuniu corpulu lui Zimmermann... in 27 grosulu armatei pe... Sistovu. Nici-odata rusii n'au... perderi asia de puçine si nici... ca in a. 1877.

rusii ocupara Ternov'a, vechi'a ca... In 16 Nicopolea. In 18 strar... Sipe'a trecura in Rumile'a... Filipopole.

romanii bombardã Turtucaia si... spre mirarea generale a Europei, vechile fapte bellice ale Romani... dela ei nici macaru se'si aperse... tentione Europei se desteptã... una parte din trupele romanesci... comand'a lui Georgie Manu.

(Va urma.)

Autatatele alegerilor municipali in Ungari'a si Transilvani'a.

Decretulu alegerilor decursera in lun'a trecuta mai... in Ungari'a si Transilvani'a.

Decretulu alegerilor acelea? Întrãba strainii... de locu nici vechile con... resturile loru... evulu mediu; nu le cunosc mai... Restauratiuni... adoptatu din tristulu trecut;... sub acela cu totulu... noi alegeri... in municipie, care aci si in... Districte seu Judete, pe ari...

lunga de administratiuni politice... din Octobru 1848

fine diet'a Ungariei a creat o lege electorale municipale, carei i se de'e numire de lege definitiva. In sensulu acesteia decursera deunadi alegerile functionariloru pe — siese ani.

Dupa constitutiunea vechia, alegerile municipali se facea numai pe câte trei ani. Asia dara in acestu punctu ar fi unu progresu, dela trei la siese ani. Intrebarea inse ce mai face multa dorere de capu nu este acẽsta, ci cu totulu alt'a: Se mai fia pastrata macaru acẽsta umbra de dreptu electorale in municipie, seu se se desfiintiedie pentru totu-deuna tote urmele lui si se i se substitue puru si simplu dreptulu denumirei prin ministrii responsabili intocma ca in alte staturi absolutistice, seu si constitutiionali, dara centralistice, unde adeca tota poterea se aduna si concentra in manile ministriloru. Diariile gubernamentali in frunte cu „Pester Lloyd“ pretindu in tonu de dictatori, ca acestea se fia cele din urma alegeri, prin urmare ca in decursulu celoru siese ani, se fia desfiintiata chiaru nou'a lege municipale. Acelea diarie au mare influentia asupra opiniunei publice din Ungari'a; era ceea ce bate mai tare la ochi este, ca ele agitedia asupra dreptulu electorale tocma acuma, sub domni'a ministrului Colomanu Tisza (domnia numescu ele administratiunea actuala), de si sciu forte bine, ca acelu barbatu de statu pre candu sta in fruntea oppositiunei ce se numia „partit'a Tigriloru,“ luptase pe vietia pe morțe pentru dreptulu electorale. Lloyd-ulu inse 'io spune curatu: Tisza salva acesteia ruine de dreptu electorale, totu elu se le curatie cu totulu din cale. Intr'unu alu doilea articlu alu seu publicatu ca prezentu de anulu nou, Lloyd merge multu mai departe, ca-ci aci pe langa ce ataca din nou insasi legea, cu adaosu ca elu si inainte cu diece ani a cerutu totu desfiintiarea alegeriloru, apoi supune la critica brutale alegerile actuali si sustiene, ca chiaru acesteia dau cu unu argumentu mai multu pentru cassarea loru, din cauza mai virtosu, ca s'aru fi „alesu“ multime de functionari pucinu seu nici-decumu calificati, ignoranti, nedemni, inea si betivi si corrupti, seu cumu se exprima densul nentiesce „Zecher, fidelu Kerl“ etc.; era ca alegerile au esitu precum tiene Lloyd, ar proveni dela multe pressiuni si influentie, precumu de ex: ca cutare concurenti sunt nepotii cutaroru domni mari, ca celu domnisoru aru avea parinti betrani, domnulu cela familia grea, cesta e favoritul comitelui supremu, altulu alu vicecomitelui si asia mai departe. Prin urmare, inchiaie „Lloyd,“ alegeri ca acesteia sunt adevratu premiu ce se da studentiloru lenesi, carii fugu de examene si totusi facu „carriere“ frumose pe calea nepotismului si a intrigei, era pe omeni demni, diligenti, drepti, rutinati in servitiu ii cotescu la o parte, ca se remana pe strade. La domnisoru de aceia le pute si pulberea de pusca; economiã, comerciu, industria nu le convinu, ca ei sunt „Gentry,“ adeca „Niemesi,“ le convine numai pung'a tieriei. Din nefericire, nici legea nu le cere calificatiuni speciali ca in alte tieri.

Ore la romanii trecuti cu lauda prin scõle si multi din ei avendu câte 10—20 de ani de servitiu, ce le-ar mai conveni, alegere prin concetatiuni interessati in diverse sensuri, seu denumiri prin ministrii carii nu'i cunosc de locu? Acẽsta intrebare si-au pus'o omeni in tote timpurile si in tote staturile, fora ca se o deslege definitivu nici pana in dio'a de astadi. S'au vedintu si se mai vedu tieri administrate nespusu de reu prin functionari numiti de ministrii, ca si prin altii alesi ca pe la noi pana in 1848 au si ciomagulu, din care caus'a unele popõra au si fostu aduse la desperatiune. Sunt era-si alte tieri administrate prea bine prin functionari denumiti, buna-õra ca in Prussi'a; candu din contra, comitatele Angliei se administra ele pe sinesi, fora ca ministrii se'si vère nasulu in tote amenuntele loru afaceri. Denumire seu alegere, este usiõra si salutarã numai in tieri si staturi, unde calificatiunea functionariloru de diverse cathogorii este regulata prin legi drepte, impariali; unde nu intrãba nimeni, in ce limba te-au adormitu muma-ta si cu ce apa te-a baptisatu pop'a teu. Astadi cumu stamu, alegerea functionariloru municipali de nationalitate romanescã, au depinsu mai multu numai dela gradulu de simpathii seu antipathii, de dreptate si bunavointia a prefectiloru (comites supremi), carii in comisiunea electorale avura dreptulu se denumescã trei din siese membrii si ei cu alu sieptelea votu se decida asupra calificatiunii concurentiloru cumu si asupra modulu de candidare. De aci marca diferentia in rezultatele alegeriloru din zilele trecute. De altmãntura chestiunea acõsta este acã de importantã si vitalã, in cãtu siodintu si noi necesse...

Romani'a. Bucuresci, 23. Decem. st: v: Ea õr'a suprema, ca pentru acesteia timpuri epocali se cugetati si D-võstra la inavutirea pressei periodice romanesci; ca-ci deca noue aici ne stau la dispozitiune preste sieptedeci de foi politice si de specialitati, la D-võstru luptã pana acilea numai doue politice, intre greutati necunoscute publicistiloru nostrii.

Unu anu ca 100 de ani! Elu lasa urme nestorice, nu atãtu pe suprafaci'a patriei nõstre, cãtu mai virtosu in sufletulu nemuritoriu alu intregi natiiuni. Este totu unu anu, de candu guvernulu nostru la insult'a ce ne facuse prin constitutiunea lui Midhat pasia, prin care eram numiti supusi otomani, respunse cu mobilisarea unei parti considerabile a trupelor nõstre; dupa aceea inse cedendu la consiliulu, seu ca se o spunemu curatu, la pressiunea diplomatiei europene, demobilisase trupe spre bucuri'a aceloru patrioti, carii nu se putea in la stadiulu in care ajunsesse cestiunea orientala. Ce e dreptu, nimeni din noi nu era de parere ca se portamu in modu provocatoriu cãtra Põrt'a otomana, dara mai tota ratiunea presimtisese, ca odata totu voia siliti se intamu in actiune bellica, chiaru si noi voi'a nõstra. Istoricii si publicistii patriei nõstre ingãjisera in cei 45 de ani din urma, ca se ne remana in memoria viaã tote crudimile si calamitatile aduse de turci preste patri'a nõstra in cursu de ani 400, era strainarile de teritoriu facea se ne colcaie sangele in vine, de cãtoru ne aduceamu aminte de ele. Cu tote acesteia inse noi totu nu amu fi prinsu arme de Turciei, deca nu ar fi ingrijitu chiaru barbatii si statu ajutati de alte doue cabinete, ca prin pacea de Parisu (1856) si prin conventiunea din 1858 se remanem intr'o stare precaria, neperfecta, falsa. De acei ani Europ'a definia limpede autonomi'a, integritate si totuodata neutralitatea teritoriului patriei nõstre; puterile cele mari s'aru fi obligatu intre sinesi, ni-o aperse de invasiuni prin fortia majora, intre impregiurarile, — astadi cestiunea orientala ar fi cu totulu alta faciã; Rusia ar fi deschisu campu contra Turciei seu numai in Asi'a, seu deca totu ar fi calcatu presu Prutu cu trupele sale, atunci e se provõce un casum belli pentru tote puterile, era in lini'a prima pentru Austro-Ungari'a. Dãca caile Provedintiei sunt si remanu nestrabatute; desu nostru fusese, ca independenti'a perfecta se n-icumparamu cu sangele nostru, pentru ca pe viito nu avemu a ne multãm numai noue insine, si cu atãtu mai multu se n-õ pretiuimu si aparamu totu cu sa deca iubirea nõstra de pace ar mai fi insultata.

Causele immediate a le mobilisarei a dou'a de cu primavãra ve sunt cunoscute; inceputurile actiunei nõstre cu bombardarea Turtucaiei, continuarile la Calafatu, Nicopolea, Corabi'a si pe la alte puncte, in fine trecerul grosulu armatei nõstre in Bulgari'a si in eternu memorabilele sale operatiuni militare pana la caderea Plevnei, sunt atãtea probe stralucite, ca unde noi ne diuseramu pucinu preparati pentru unu bellu turcescu atãtu de cruntu si elbaticu, tocma din contra, trupele nõstre de tote armde au storsu mirarea Europei, cu acẽsta ne documentã, ca noi chiaru nu ne cunoscuseramu virtutile nõstre militare.

Nu ni le-amu cunoscutu; din cauza mai alesu ca intre luptele nõstre politice pucinu omeni obserãra in cursulu aniloru neadormit'a grija a Domnitãrii pentru reorganizarea si disciplinarea armatei, era altu din noi nu se impacã cu ide'a se ajungemu in situatiune asia de grea si fatale, in cãtu se ne aparamu chiaru esistenti'a nõstra nationalã, teritoriulu si tote averile nõstre cu arm'a la õhlu.

Una alta causa ce descõragiã pe multi fusesu de cu barbatii competenti militari din alte staturi ne vedea necurmatu la urechi, ca la noi lipsescu traditiuni militare, de care alte armate au cu prisosu. Era prea adevratu ca traditiunile, ca istori'a faptelor bellice dau spiritulu militariu nutrementu forte bogatu. Deca inse vomu reflecti seriosu la trecutulu nostru, nu de 3 si 400 de ani, ci la celu mai funestu din tota istori'a nõstr'a, vomu afla usioru, ca de si Põrt'a otomana midiolocise prin domni fanarioti desfiintiarea trupata a armatei nõstre regulate; dara de cãtoru incinsu belluri intre Rusi'a si Põrt'a otomana in cãtu de ani din urma, totu-dea un'a generalii rusesci farã dintre romani cu milele din diverse tientiuri ale tierii, dar mai alesu din Moldov'a si Olteni'a, le dá comandanti romani, ii trimitea contra turciloru totu la pozititiunile cele mai periculõse, ca pe unii carii cunoscã perfectu locurile si regiunile; dara tote bravurele executate de trupele romanesci se trecea in buletine totu anuul ca fapte gloriõse rusesci. Unu folosu nepretiuitu an remasu din ele si pentru romani: traditiunile in familii! Sunt mare lucru acilea traditiuni

S'a mai disu, ca oinciã õstrii nu miroseserã pulberea de pusca. Dara de es, animea magiara din 1848 o mirosise pana in acelu anu? In cãtu pentru oficiarii nostrii, Europ'a õsi nu scia, ca unu numaru considerabile din trupele noastre se combatuse in campaniã din 1854 — 5 atãtu aci in palia alãtura cu rusii, cãtu si in Crime'a, contra loru. Armata a francesã si italiana turcesca; era de atunci in restimpu de ani 20 juii oficiari de ai nostrii. Deã acẽsta ce facu elveciã mergea se se bata in armae straine, anume in Austria, unde se inrolã in asia unu a legiune straina, in Americ'a septemtrionale, in Frãnt'a la 1870 — 1, in Spani'a etc. Intr'aceia altii studii in academiile militare din Frãnt'a, Belgiu si Berõn in acelasu timpu se õle nõstre militariu din cãtu se cunoscã si spiritul acõsta, cãtu oficiarii nostrii se incãnteserã a se mearã cu cei venuti de la strãina, ceea ce se cunoscã si din partea francezã ce se atãptã intru deasã cu cãtu se cunoscã in acõsta necesari reparative se aplicã in acõsta, ca pe cãtu timpu armatele confederate de aci se cunoscã la Frãnt'a, oficiarii nostrii au totu se cunoscã adosa vãtãrã decãtu in cãtu se cunoscã in tãrã acõsta.

Dara lumea s'a miratu mai multu de bravurele corpului dorobantiloru, dela carii asteptasera multu mai puçinu. Lumea inse nu scia, cã militi'a noastră teritoriala cu granitarii cu totu se afla, mai alesu la Dunare, in exercitiu prin luptele ce portã cu bandele de prevaricanti, de hoti si corsari, de carii n'au lipsitu niciodata din partile Bulgariei si ale Dobrogei. Dara in fine, iubirea de patria si libertate au inspiratu pe toti fara nici o distincțiune; mai in scurtu: Soldatii nostrii sciu pentru ce se batu.

Acestea vi le scriu óresicumu cã prefatiune la cele ce au se se mai intemple din partea noastră in campani'a de façia, cã-ci deca nu me insiela tóte informatiunile mele, ori-cãtu se vorbesce de „mediatiuni“, „interventiuni“, „armistiui si pace, necumu campani'a rusésca, dara nici chiaru a noastră nu se va termina cu un'a cu doue. In totu casulu noi ne suntemu strinsu datori existentiiei, libertatiiei si onórei nóstre nationale a sta neincetatu cu puscile intinse, cu tunurile incercate pâna la inchiaierea definitiva a pazei.

Republic'a Franciei. Evenimentele care pe langa cestiunea orientale au agitat mai multu pe politici si nepolitici in anulu espiratu, au fostu cele din frumós'a Franci'a. De siese ani incóce lumea s'a dedatu a crede, cã natiunea debilitata prin enormele perderi din 1870-1, s'ar fi retrasu in sine si cã nu ar mai esercita vechi'a sa infintia asupra societatei europene. Lumea pare a se intari in acea credintiã a sa inca si prin una anecdota pusa in cerculatiune de cãtra principele Bismarck, care la nu sciu ce ocaziune ar fi disu, cã elu de aceea doresce consolidarea republicei in Franci'a, pentru cã se remana totu neputintiós'a façia cu Germani'a. Elu adeca presupune, cã institutiunile republicane aru paralisa poterile unei natiuni. Ilusiune un'a cã si alt'a. Infuinti'a Franciei asupra Europei si chiaru asupra Germaniei, n'a incetatu unu momentu, s'a schimbatu numai natur'a ei. Inainte de 1870 acea infuintia energiós'a se manifesta mai multu numai prin regimulu personalu alu lui Napoleon III, care scia se'si inpuna preste totu vointi'a sã cabinetelor si popóraloru. Astadi acea infuintia este exercitata prin chiaru institutiunile republicane. De aici apoi se esplica, pentru ce contra toru decurge lupta cumu am dice subterana din partea celoru mai multe staturi asia, cãtu se póte afirma, cã republic'a Franciei este numai tolerata si nicidecumu recunoscuta din convictiune. De altmentrea ur'a contra republicei se esplica usioru, mai alesu cã adversarii ei inca 'si au argumentele loru. In ori-ce republica genuina, nu fictiva, nu oligarchica, ci democratica, sincera si luminata se presupune, cã are se domine numai autoritatea legiloru patriei si nici-o autoritate personala. Din contra, adversarii ei tienu, cã spre a gubernu popórale si a infrena pasiunile omenesci criminali, nu ajunge autoritatea legiloru, ci este absolutu necesaria si autoritate personala, religiós'a si civile, de mana un'a cu alt'a; de aceea sententi'a latina Maxima pars hominum auctoritate ducitur, au avutu totudeauna trecere mare, precumu are si acelu adeveru istoricu, cã ómenii sunt fórt'e aplecati a'si face idoli si a se inchina loru.

In anulu 1877 lupt'a intre atinsele doue opiniuni ajunsese la culmã, pâna ce ea in Maiu sparse pe façia, pentru-cã amicii autoritatiiei personale crediusera a fi sositu momentulu, in care se dea republicei lovitur'a de gratia, séu pîn maiestria, séu éra si prin arme si maceluri, ca in 1851; éra spre acelu scopu se pareã cã ei ar fi castigatu pe generalulu presiedente Mac-Mahon, pentru cã elu se faca locu éra si imperialismulu.

Presiedentele incepuse a prepara calea mai antaiu prin dimissiunea ministériului, alu carui sufletu era republicanulu Jules Simon. Dara camer'a deputatiloru era la postulu seu. In 4 Maiu se-face interpellatiunea impuitória a lui Lebloid asupra situatiunei. 361 contra 121 condamna procedur'a presiedentelui. Presiedentele republicei responde prin denumirea unui ministériu monarchicu, numitu dupã ei mai de frunte Broglie-Fourtou, éra in 17 Maiu infrunta pe camer'a legislativa, si o si dimitte acasa cã prorogata, dupa ce cu o di inainte ceruse dela senatu invirea lui in sensulu constitutiunei actuale, cã se o póta dissolve si se dispuna alegeri noue.

In 25 Maiu camer'a se dissolve, éra ministériulu inceptu a exercita asuprã collegieloru de alegatori presiuni de cele mai brutal, cunoscutu de ajunsu si pe la noi din trecutulu celu nai de aprópe. Din acelea dile se incinge preste tóta Franci'a una din acelea agitaciuni fórt'e critice, care ori-cãndu altadata s'ar fi terminatu cu versari teribili de sãnge.

In 1 Iuniu miile di studenti din Parisu trimitu deputatiune numerós'a la Gambetta, cã la celu mai aprigu republicanu, si 'lu róga sã se lupte cu tóta energi'a sa contra reactiunii imperialistice ajutate de clericali. Gambetta le promitte. Dar atãtu elu, cãtu si Bonnet-Duverdier primariulu capitãiei, fusera dati mai apoi in judecata pentru nesce cuvente aspre, pronuntiate contra lui Mac-Mahon si a ministíloru, taxate de calumnia. Ministrii adeca voiã acumu se figuredie óresi-cumu cã reprezentanti ai maiestatei imperiale séu regesci, in a carei restabilire sperã cu atãtu mai multu, cã destituira de-a valm'a pe toti prefectii si subprefectii republicani si pusera in loculu loru monarchisti, totu odata incepura se stringa in pinteni press'a periodica republicana, incercara se castige pe armata in partea loru si preste totu luã mesuri fórt'e provocatorice, cã dóra republicanii aru aluneca se se rescóce cu armele, spre a'i sugruma pentru totudeauna.

In 3 Septembrie móre glóriósulu barbatu Thiers, care trecea cu totu dreptulu nu numai de amic sinceru alu republicei, dara si de aprãtoriu alu legalitatiiei. Acumu Europ'a incepuse a se teme, cã capii republicaniloru au se scape frenele din mana, si cã versarea de sãnge nu se mai póte incongiura.

Nu a fostu asia. Republicanii dupa esperienti'a de ani 87 venisera la cunoscintiã, cã sãngele sãnge

cere, prin urmare cã este multu mai salutaru a lupta numai cu legea si cu dreptatea in mana; de aceea ei se puserã din tóte poterile in totu cuprinsulu tieiei, cã se invetie pe poporu, se'lu luminedie si se'i arete, cã in locu de a se bate cu monarchistii pe baricade, de mii de ori este mai salutaru a merge cu totii la urna si a'i bate cu votulu universale, aratandu-le care este vointi'a determinata a natiunei. Asia se intemplã, cã cu tóte presiunile gubernementali si falsificari de voturi, republicanii scósera din urne in 14 Octobru, 320 deputati ai loru, adeca cu 100 mai multi decãtu monarchistii, ai caroru candidati preste acésta sunt desbinati in bonapartisti, orleanisti si legitimisti.

Ministériulu ii mai remase o sperantia in alegeri membriloru la consiliile generali ale departamentelor, care au decursu in 4 Novembre; dara si in acilea fu batutu reu totu cu votulu universale.

Asia francesii cu portarea loru legala si prin infrenarea pasiuniloru ferbinti detera popóraloru europene una din lectiunile cele mari, de care sciu se dea numai densi. Ah, dara ei o potu da, pentru-cã au lege electorale unica, universale, egale pentru toti, nu maiestrita, nici egoistica, nici absurda.

Acumu ministériulu ii mai remase singur'a cale de a recurge éra-si la senatu, cã se votedie din nou dissolverea cameriei alese de curendu: i s'a spusu inse curatu, cã unu asemenea scandalu nu se va mai intempla. Intr'aceea camer'a alese una commissiune investigatoria de 18 membrii (buna-óra cã cea dela Bucuresti in 1876). Atunci Mac-Mahon dimisse acelu ministériu monarchicu, denumí altulu, nici albu nici rosu, nici caldu nici rece, si 'i dise ministériu de afaceri.

Nu asia, ii respunse Camer'a, cu acestu ministériu nu stamu in vorba, nu 'lu cunóscemu. nu'i votamu de locu budgetu: lasa-mi-te de a ambla cu doi bani in trei pungi. Maioritãtea cameriei este republicana; dta esci obligatu se 'ti iai ministrii din maioritate. seuse'ti dai tu insuti dimissiunea, deca ai ajunsu a fi jocuri'a reactiunei (23. Nov.)

In fine Mac-Mahon se induplecã in 14 Decembre a chiama unu ministériu republicanu, numitu dela capii lui Dufaure-Marcère. Din acea di Franci'a si Europ'a intréga incept se resuffe — celu pucinu dintr'o plumana mai usioru. Curendu dupa acea ministrulu de esterne declarã rotundu, cã de si Franci'a observa neutralitate stricta in cestiunea orientale, dara pacea definitiva nu se va potea inchiaie fóra cooperarea si voi'a densei, ceea ce si noi trebue se dorim din totu sufletulu si din totu cugetulu nostru.

Sibiú, 7 Ianuaru st. n. Precum in alte regiuni, asia si in acésta parte a Transilvaniei s'a pusu érna destulu de grea, cãtu in unele dile termometrulu Reaumur cade la 15 pâna si 18 sub 0. Astadi este aici dío'a unui tergu de tíera, alu carui decursu inse nu promite rezultate prea bune. Populatiunea rurale este fórt'e ingrijata de viitoriu, din cauza, cã secet'a din vér'a trecuta a produsu lipsa mare mai alesu in papusioiu (cucurudiu), de aceea pretiurile sunt destulu de urcate, precumu se póte vedé si din list'a pretiulu cerealiiloru, de care dãm si noi una mai la vale. Cu tóte acestea de vre-o fómete nu avemu a ne teme. La burs'a de cerealie dela Buda-Pesta s'au evaluatu unu prisosu de productiunea anulu trecut in cerealie pâna la 15 milioane de centenarie metrice, in valóre de 100 — 120 milioane fior., care se potu esporta din Ungari'a in strainatate. Se si esporta, mai alesu cã farina, daca nu in cantitatile dorite de agricultori si speculanti, din cauza cã concurrenti'a cerealiiloru rusesci si americane bate pe cele unguresci. Este in adeveru lucru miraculosu, cã chiaru si acumu, in aceste timpuri bellice, din Rusi'a meridionale se transporta granatie de multe milioane in Germani'a, Franci'a, Elveti'a. Dupa inchiaierea pazei acea concurrentia va fi si mai apasatória de pretiuri atãtu din partea Rusiei prin portulu dela Odes'a. Nicolae s. a., cãtu si dela Romani'a, unde din lips'a de esportu pe Dunare s'au acumulatu cantitati enorme de cerealii. De aceea este norocire fórt'e mare pentru locuitorii Transilvaniei, cã pe la Brasiovu intra neincetatu bucate si se transporta pe calea ferata pâna unde ajunge aceea; prin urmare pretiurile se moderédia. Vai inse de aceia, carii lipsiti de pane si mamaliga, n'au deunde se si cumpere nici cu pretiurile cele mai scadiute. Familii de acelea nefericite cadu fóra nici-o mila victima camãtãriei si speculatiunei. Ce nu ar plati intre impregiurari cã acestea una banca hipotecaria rurala, precumu fusese cea proiectata la diet'a din anulu 1863, precumu existe una infintiatã de curendu in Galiti'a, dela care poporulu tieranu ridica bani cu amortisatiune pe langa interese de 5 multu 6%. Séu macaru, deca unu institutu de bani asediatu pe base solide, cumu este buna-óra celu din Sibiú, aru fi in stare se puna 10—20 milioane in cerculatiune. Unu consortiu de mai multi patrioti, intre carii se vedu subscrisi si doi archierei romanesci, se incérca dela 1875 a intemeie una banca hipotecaria cu amortisatiune, anume in folosulu populatiunei rurale; chiaru si monarchulu a concursu cu 10 mii fior. la fundarea acelei banci. Se pare inse ca unu farmecu, cã in Ungari'a cele mai sanatóse intreprinderi national-economice dau preste cele mai mari pedece, precumu vomu vedea cu alta ocaziune

Pretiurile cerealiiloru si altoru obiecte de trainu au fostu la 4 Ianuaru in Sibiú: Grãu, dupa calitati 1 hectolitru v. a. fior 8.40 — 9.40; Grãu amestecat 7.20—8; Secara 6.10—6.50; Papusioiu 5.90—6.30; Ordiu 5.50; Ovesu 2.40—2.80; Cartofi 2—3; Mazare 15; Linte 20; Fasole 10; Lardu (slanina) 50 Kilogr. 36; Untura (unsóre topita) 40; Carne de vita 36; Carne de porc 40; Oua 10 de 30 cr.

Sciri diverse.

Dela Timisióra ni se serie din 22 Decembre st. v., cã in tienutulu acela moru éra si princi fórt'e multi de

anghina (Diphtheritis), apoi cã este si mai tristu vedindu, cu cãta nepasare privescu ómenii acelu bicu d-diescu.

(Sinucideri cã simptomã a timpului.) In Vien'a se publicã unu conspectu statisticu despre sinuciderile intemperate in anii din urma, dela catastrofa finantiale incóce. Asia in anulu 1873 s'au sinucis in acea capitala 152 de persóne; in 1874 216; in 1875 298; in 1876 297, éra in anulu trecut 1877 314, prin urmare desperatiunea merge totu crescédu. Partea cea mai mare a celoru sinucisi a fostu de sexulu barbatescu dintre ani 13 si 77.

Conversatiuni literarie.

Despre dictionariulu academicu alu limbei romane.

Óre avemu noi pâna acumu unu asia numitu dictionariu alu limbei nóstre, esitu din Areopagulu unoru barbati de sciintia, investitu cu titlu academicu? Avemu proiectu de dictionariu romanescu, tiparitu in 186 cóle, si unu glossariu de cuvente straine in 37 de cóle, in suma 223 cóle formatu lexiconu, elaborate in siette ani de cãtra comissiunea lexicografica, sub auspiciile societãtiei academice din Bucuresti, terminate abia in anulu acesta 1877. Elaborarea, revisiunea, tiparirea si legatur'a acelor doue opere costã pe Societatea academica preste 120.000 de franci, seu circa 50.000 fior. v. a. in argintu, éra pe de asupra si mórt'eã unui omu, adeca a eruditulu si demnulu Ioanu Maximu, profesoru si directoru la liceulu S. Sava, care din omu sanetosu ce éra, 'si ruinã sanetatea si ajunse in momentu numai in urmarea excesivei labori de di nópte la aceste opere grele si mari.

Avut-au romanii si pâna acumu dictionarie si asia dise vocabularie in diverse limbi, adeca materialulu limbei fusese tradusu in câteva limbi, séu acelea traduse in limb'a noastră. Asia noi de es. cunóscemu una collectiune de 14 dictionarie si vocabularie romanesci, incepédu dela cele mai vechi dintre anii 1824—26 adeca dictionariulu de trei limbi alu episcopulu Ioanu Bobu, celu de patru limbi dela Buda, dintre anii 1824—26, pâna la cesteã mai noue de câte doue limbi, precumu latino-romane, elino romane, germano-romanesci si ungurescu romanesci. Cumcã betranii nostrii s'au ocupatu inca din secolulu trecut cu adunarea de materialulu limbei nóstre, se cunósc'e si din urmele preste care dãm de dictionarie in manuscrite, precumu e de es: alu lui Budai-Deleanu, stramutatu din Transilvani'a in Galiti'a, fostu consiliariu imperatescu la Leopole. Manuscriptele acelu barbatu renunitu se afla in posesiunea societãtiei academice.

Asia dara este si remane constatatu, cã parintii si protoparintii nostrii s'au ocupatu de timpuriu cu adunarea limbei nóstre in dictionarie, adeca cu cea mai grea labóre spirituale din lume. Intr'aceea limb'a romana mai alesu dela 1830 incóce a inceputu a se desvolta si inavuti in proportiuni asia de mari, in cãtu materialulu limbei adunatu pâna atunci in dictionarie nici pe de parte nu era se ajunga cultivatoriloru ei; a trebuitu prin urmare, cã generatiunea care succese celoru esiti din scol'a lui Iosifu II*), se se arunce curendu pentru secerisiu nou in larg'a campia a limbei nationale. Asia ómenii dintre 1830 si 48 incepédu dela dictionariulu franceso-romanescu elaboratu de Petru Poenariu, Aronu Francianu si Georgie Hill se aruncara de nou pe lexicografia. Dara de una parte studiulu mai intensivu alu limbei poporului din tóte tierile locuite de romani, de alt'a éra-si desgroparea din momentulu uitãrei a monumentelor limbistice, scrise si tiparite de trei seculi incóce, éra alaturã cu acestea strabaterea rapede a ideiloru si conceptelor noue produse de civilizatiunea moderna, cumu si traducerea de auctori classici vechi si moderni, aducea in strimtóre pe celu mai curagiosu lexicografu si 'lu tienea pe locu asteptandu se védia, pana unde are se ajunga acelu progresu nou alu limbei. Intr'aceea se formã in Bucuresti in an. 1846 una societate literaria noua, din membrii cã Eliadu, Cretulescu, Laurianu s. a. mai alesu sub auspiciile eminentei familii patriciane Gólescu. Dar' abia 'si incepú acea societate activitateã sa, candu eruditulu si venerabile nostru Timotheu Cipariu esi pe campulu celei mai nobile lupte cu Organulu luminãrei si in acela cu Principiale sale de limba si literatura. Acelu productu alu unui studiu de unu patrariu de secolu a fostu mai alesu pentru neologistiã usiorei una adeverata voce de comanda: Stati, unde mergeti? Inainte de a o lua la fuga pe campii Franciei si ai Italiei moderne, cercetati monumentele vechi acasa la noi, cã se aflati cumu ar vorbitu si scrisu strabunii, si numai dupa ce le veti cunósc'e pe acestea, aveti se mergeti pe urm'a loru pâna la Column'a lui Traianu si póte pâna la resturile de limba ale celoru 12 table.

Pre candu discussiunile philologice incepusera se ia proportiuni mai intinse intre barbati cã Eliadu, Cipariu, Saulescu, Negrutiu, Laurianu, Maiorescu s. a., venira catastrofele aniloru 1848-9, prin care mai toti barbati nostrii devotati inainte de aceea mai multu numai literaturerei nationale, fusera aruncati dintr'o data cã prin o lovitura magica pe unu altu terenu cu totulu strainu de ceea ce numia latinii ocium et studium, adeca pe aiu politici nationale atunci, candu patri'a si natiunea se aflau in pericolulu supremu, intre Scylla si Caribde, intre vietia si mórt'e. Caus'a inse era invederata, cã-ci fiecare 'si puse la momentu intrebarea: Unde avemu se cultivamu limb'a si literatur'a, deca nu vomu avea patria? Si pentru cine se le cultivamu, candu existenti'a natiunei era pusa intre baionete si iatagane? Mai antaiu se ne salvamu patri'a, cã se avemu unde lucra, si natiunea, cã se scimu pentru cine veghiamu nopti intregi la lumin'a micei lampe de literatu. Asia deocãndata se sistara

*) Sam. Micu, Georgie Sincanu, Petru Maioru, Radu D. Tempea, Georgie Lazaru, C. Loga Diãconoviciu.

de sinesi, prin ametitória a putere a evenimentelor politice și bellice oricare alte lucruri din timpuri pacuie.

Intr'aceea abia se liniștea furtunele revolutionare din Europa și abia literaturii noștri se simțea ceva scutiți de nouă catastrofe, pe când ei se și întorsera la primitivă lor vocație. În cătu pentru lexicographia, necesitatea ei începuse să se simțea mai virtuos în monarhia noastră că niciodată mai înainte în 150 de ani trecuți. Guvernul central din Viena simțise marea necesitate de a se traduce toate legile, patentele, decrete, ordinatuni, publicații în limbile acelor popoare ale monarhiei, care manifestaseră deplină viața națională și fuseseră în stare de a se prezenta produsele literaturii lor din trecut. Acelasi guvern adoptase marele principiu de a se deschide preste totu școlă națională în limbă a făcării națiunii, prin urmare și cu carti elaborate în aceeași limbă. Totuodată guvernul află cu cale a obliga de repetite-ori pe totu funcționarii cari aveau să administre în diverse ramuri ale vieții publice, că se invetie limbă a poporului cu care venia în contact. Grija cea de antaia a ministeriului justiției fu, că se institue câte una comisiune însărcinată cu elaborarea terminologiei juridice, care înainte de

tote fu considerată cu totu dreptul că unu operatu de importanță supremă. Îndata apoi se organiză officia de traducători, atatu în centru la ministere, cătu și în provincii pe lângă guvernele provinciale. În același timp ministrul de comerț puse a se traduce și în românește tarifa de vamă cu mii de nomenclaturi străine, dintre care una parte considerabilă nu se mai audise până atunci în țările de dincoace de Laita. Cu modul acesta limbă a noastră intră și în țările monarhiei locuite de romani în viața și activitate publică, cumu nu mai fusese, decâtu puțin ani în zilele lui Iosif II., pe cându Buletinul legilor esia în Transilvania totu în trei limbi, că și în zilele noastre până la a. 1866. Idei și instituții cu totulu nouă, complicarea mecanismului administrativ, înmulțirea necesitatilor în viața socială, progresele instrucțiunii publice în școlă primară și gimnasia, prefaceri radicali în industria și comerțu, toate acestea era de natură că se dea și limbii noastre o expresiune, la care ne lipsise timpul de a ne prepara mai în liniște. Ori-ce poezia a vieții disparuse. numai prosa ei se acaparase de toate spiritele.

(Urmédia.)

Observatoriulu

ese de două ori în septemana, mercuria și sambata.

Pretiu pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr. dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; trimisu cu post'a în lăintrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.; în afara cu platire de porto duplu pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; numeri singuratici se dau câte 10 cr.

Ori-ce inserate, adeca publicații, anunțuri, reclame etc. se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte gariondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu

la Redactiunea Diarului **Observatoriulu în Sibiu.**

Localulu Redactiunii și administratiunea acestui diaru se afla: în **Sibiu**, străda Orezului (Reisergasse) Nr. 7 în curte. Orele de conversatiuni și prenumeratiune sunt dela 11 până la 1 și dela 4 până la 5.

„Transilvania“

banca generala de asiguratiune mutuala în Sibiu

(Strada Cisanadiei Nr. 5, casa propria).

se recomanda pentru asigurari

în contra focului și pe viața omului

pe lângă condițiunile cele mai favorabile.

Dela fundarea institutului s'au platitu dejă

desdaunari după daune cauzate prin focu: summe asigurate pe viața omului:

An	Summa asigurate pe viața omului	Summa asigurate pe viața omului
1869	1215 „ 40 cr.	5400 „ —
1870	3594 „ 69 „	12512 „ 60 „
1871	12125 „ 60 „	17538 „ 49 „
1872	24178 „ 67 „	31239 „ 26 „
1873	24620 „ 76 „	24107 „ 10 „
1874	41970 „ 42 „	24796 „ 34 „
1875	69019 „ 80 „	23982 „ 10 „
1876	35420 „ 25 „	24935 „ 87 „
1877	30918 „ 18 „	
	fl. 243063 „ 77 cr.	fl. 164511 „ 76 cr.
	fl. 407575 „ 53 cr.	

Capitalu asigurat pe viața omului cu finea

lui Decembre 1877 fl. 1,890000 „ — cr.

Reserva de premii cu finea anului 1877 „ 103950 „ 81 „

cari sunt elocati în

a) Chartii de statu (Prioritati, Oblig. rurale) „ 53982 „ — „

b) Imprumuturi pe politie „ 18925 „ — „

c) Cass'a propria „ 35000 „ — „

fl. 107907 „ — cr.

„ALBINA“

Institutu de creditu și de economii în Sibiu

(Strada Baier Nr. 1 în casa propria.)

Fondatu în anulu 1871

cu unu capitalu de actiuni de 300,000 fiorini platitu întregu.

I. Accorda imprumuturi ipotecari cu terminulu celu mai lungu de 10 ani, sub condițiunea respunderii în rate și în anuități.

II. Escomptăza schimburi (cambie) cu celu puțin 3 subscrieri și cu terminu de celu multu 6 luni. Prolongatiunile sunt admise pre-lângă respunderea de a 5-a parte din capitalu, dându-se despre restu schimbu nou cu subscrierile de mai înainte.

III. Accorda credite ficse coperite prin sigurantia ipotecaria, pre-lângă folosirea lor cu schimburi de 6 luni s'eu cu obligatiuni compuse la notariu publicu. Creditulu se deschide pe timpu nedeterminatu și se pôte folosi cu înlesnire, întregu s'eu în parte, ori-cand respectivulu are trebuința.

IV. Imprumuta pe obiecte de valoare (harthie, moneta etc. depuse că amanetu).

V. Cumpera și vinde imobiliu (case, mosie etc.)

VI. Primesce depuneri de capitale spre fructificare cu 6, 6½ și 7%. La finea fia-carui semestru interesele neridicate se capitalizează, adica s'adauga la capitalu pentru fructificare mai departe.

Regulamente speciali pentru toti rami de operatiune se afla gratis la cass'a institutului și pe-la agentii nostri din districte. Acelesi se tramitu la cerere și prin posta ori-unde.

Sibiu, 4. Ianuaru 1878 st. n.

Directiunea Institutului.

Libraria S. Filtsch proprietariu Iulius Spreer

în Sibiu. Piața mica Nr. 26.

Depositu de carti în limbă a romana și germana, carti de școlă pentru toate institutiile de invetiamentu din patrie. Espositie permanente de instrumente de invetiamente pentru toate școlile populare. Tiparituri pentru officie comunale și totu felulu de recușite de scrisu și desennu.

Depositu de musicalie alese.

Cataloge se împartiescu pre lungă tramitarea de 15 cr. în marce postale franco.

Recomandam atentiunei lectoriloru mai alesu următoarele opuri:

Alecsandri V. Opera complete,	
Partea întâia: Teatru 4 vol. 12 fl., frun. leg. în 3 vol.	15.—
„ a doua: Poesii 2 vol. 6.50, frumos legat	9.—
„ a treia: Prosa 1 vol. 4.80, frumos legat	6.50
Aricescu C. D. Istoria revoluțiunii rom. de la 1821 2 vol.	7.20
Baritiu G. Dictionariu ungar-roman. 3.20, legat	3.80
Biblioteca mică ilustrată pentru copii, compusa din:	
Copii în pădure; Cotoiul încălțat; Fetița cu boneta roșie; Istoria lui Iosif; Jupân Rânică vulpoulu; Piticulu; Prințesa fermecată; Robinson Crusoe; Tigruul păcălit; Un Prințiu în lumea cânilor. Prețiu fie-carei broșuri este	1.40
Bidermann H. J. Die Romanen und ihre Verbreitung in Oesterreich 1877	3.60
Cantemiru Dem. Operele, I. Istoria Imperiului Otomanu, crescerea și caderea lui cu note foarte instructive	5.80
— II. Descrierea Moldaviei	2.80
Cernatescu, Compendiu de Istoria gen. a 3-a ediț.	4.50
Diefenbach, Die Volksstämme der europ. Türkei 1877	1.60
Hasdeu B. P. Istoria critica a romanilor, Pământulu țării-românești vol. I.: Intinderea teritorială — Nomenclatura — Actiunea naturii. Edițiunea II.	10.—
Hellwald Fr. v., Die Erde und ihre Völker. Ein geograph. Hansbuch. 2 starke Bde., eleg. gebd.	22.—
— Culturgeschichte in ihrer natürl. Entwicklung 2. Aufl. 2 Bde., eleg. gebd.	16.67
Henke K. Rumänien. Land und Volk. Mit 1 Karte und 1 Schrifttafel, 1877	3.34
Hințescu, Cea mai nouă Carte de bucate a bucătăriei române, franceze, germane și magiare, legat	3.—
Jung, Römer und Romanen, 1877	2.80
Maiorescu T. Critice	3.—
Negruzzi Const. Serierile 3 vol. 8.80 frumos legat	12.80
Odobescu A. J. Istoria archeologiei I. Anticitatea renascerea	8.80
Sheakespeare's Sämtliche Werke. Illustriert von J. Gilbert. 4 Bde. 1877, eleg. gebd.	26.80
Smets M. Geschichte der österr.-ung. Monarchie 1877 2 Bände	7.20
Steriad, Buna Menageră. Carte de bucate practica. Edițiunea II-e 3.20 frumos legat	4.50
Teodorescu G. D. Incercari critice asupra unor Credințe, datine și moravuri ale poporului romanu	1.50

Foia pentru toți — cu ilustrațiuni.

Redactor I. Al. Lăpădat.

Editor Visarion Roman.

Apare în Sibiu (Transilvania) în număr de 1½ cōla pe săptămână și în volumuri de 6 cōle la câte 4 săptămâni. Pe an 75 cōle în 52 număr s'eu 13 volumuri. Tipar bun, hârtie fină, ilustrațiuni frumoșe.

Aduce articoli de știință, ofere lectură delectătoare, pledază pentru adevăr, pentru bine și pentru frumos.

Prețiu abonamentului:

	pentru Austro-Ungaria	pentru România.
Pe an	8 fl. — cr.	20 lei — bani.
Pe 6 luni	4 „ 40 „	11 „ — „
Pe 3 luni	2 „ 40 „	6 „ — „
Un volum	— „ 70 „	1 „ 76 „
Un număr	— „ 20 „	— „ 45 „

Abonamentele se fac la editorulu V. Roman în Sibiu, la toate librăriile și la officie postale.

W. KRAFFT

proprietariulu firmei protocolate:

„Tipografi'a S. Filtsch în Sibiu“

și-recomanda prin această tipografi'a, institutulu de rastratu, compactori'a și fabricarea de caiete de scrisu și sculetie de harthia.

Acelasi renoise de curundu tipografi'a seminariulu din Blasiu, împreunandu cu dens'a o libraria și compactora.

Catalogu de carti și tarifu de pretiuri la dorința se voru tramit gratis și franco.

P. T. editori de carti romane suntu rogati a ne da opiniile Dumnilor în comisiune, căci prin annunciarea acelor'a în catalogulu meu de siguru voru ave o cautare mai mare.

Diariile „Albina Carpatilor“ și „Observatoriulu“, precum și Calindariulu „Amiculu Poporului“ se imprimu în tipografi'a mea.

În edițiunea mea au esitu:

Chart'a Europei, tralus'a de I. M. Moldovanu, 4 foi mari, trasu pe pandia costa 5 fl. 50 cr.

Semigloburile sea Chart'a globului pamantesc, 4 foi mari, trasu pe pandia costa 4 fl. 50 cr.

Aceste două Chart'e de parete nu suntu oprite prin inalu ministeriu reg. ung.

Adresa: W. Krafft în Sibiu.

Strada Uezului 10, casa propria.

Amiculu Poporului

Calindariu pe 1878, anulu XVIII. de Visarionu Romanu.

Cu materialu avutu și ilustrațiuni numeroșe, a esitu din tipariu și se pôte trage de a dreptulu dela editoru, acumu și prin librării și officie postale cu pretiu de bolta 50 cr.

La esemplare mai multe se accorda rabatu mare.